

Käsitöö ja kodunduse ainekava 7. - 9. klass

Käsitöö ja kodunduse õppeainega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijat;
- mõistab tehnoloogia arengut, näeb sellest tulenevaid muutusi töös ning nende mõju keskkonnale;
- kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid;
- võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
- teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
- töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
- lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
- tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana;
- väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri ning teadvustab oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

Alates 5. klassist jagunevad õpilased oma soovide ja huvide põhjal õpperühmadesse, valides õppeaineks kas käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse. Õpperühmadeks jagunemine ei ole soopõhine.

Jakob Westholmi Gümnaasiumis puudub nõuetekohane õppekööök, seetõttu viiakse praktilise toiduvalmistamise tunnid läbi vastavalt olemasolevatele võimalustele.

Kavandamine

Idee ja kavandi tähtsus on eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.

Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.

Õpilane:

- kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;

Töö kulg

Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Õpilane:

- 1) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 2) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 3) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Rahvakunst

Õppesisu

Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud muustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumite roll rahvakunsti säilitajana.

Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

Õpilane:

- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.

Käsitöö ja kodunduse ainekava 7. klass

1. Ajaline maht 2 tundi nädalas, 70 tundi kokku
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 6. klassi õppekava läbinud õpilased

Käsitöö

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Pilutamine. Kaunistuspisted pilutamisel. Töö viimistlemine ja vormistamine praktiliseks esemeks.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kangatüki pilutikandi tegemiseks
- Arvestada pilutikandiks vajaliku pilujoone laiust
- Pilutada ühe- ja kahepoolset pilu
- Kaunistada lihtpilu kaunistuspistetega
- Viimistleda praktilist tööd ja vormistada praktilise eseme.

Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga.

Lihtõmblus. Palistused. Õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Aplikatsioonidega kuubik.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kanga ja välja lõigata kavandatud suuruses kuubiku küljeosad
- Märkida õmblusvaru ja joonistada õmblusjoone
- Välja lõigata aplikatsioonid igale kuubiku küljele teema järgi
- Kinnitada aplikatsioonid ja õmmelda sik-sak õmblusega aplikatsioon kuubiku külgedele
- Kasutada nõõpnõelasid abivahenditena kuubiku servade kokkuõmblemisel lihtõmblusena
- Arvestada masinaga õmblemise täpsust kuubiku nurkades
- Jätta viimasele küljele keskele ava, mille kaudu täidab kuubiku täitematerjalidega
- Õmmelda salapistes täitmisava kinni
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus.

Kirimuster. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane oskab:

- Valida kirikinnaste kudumiseks vajalikud töövahendid ja materjalid
- Kavandada kinda põhiosadega
- Valida kirimustri
- Teha tööproovi
- Arvestada vajalike silmuste arvu kinda kudumiseks
- Kududa kinda osasid
- Kududa mõlemad kindad ühesuurused
- Viimistleda töö

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine.

Tingmärgid. Skeemi järgi heegeldamine. Ääre pits. Heegeldustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada tekstiileseme või kangatüki ääre pitsi heegeldamiseks
- Alustada ja jätkata ääre pitsi heegeldamist ettevalmistatud tekstiilesemele
- Heegeldada edasi-tagasi või ringselt kavandatud mustrit
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda.

Kodundus

- Ürdid ehk maitsetaimed, vürtsid

- Magustoidud
- Liha kasutamine toiduks, liha kuumtöötlemine
- Kalade ettevalmistamine ja kasutamine toiduks, kuumtöötlemine, mereannid
- Menüü koostamine, toidukorrad
- Toitained, toitainelise koostise hinnang
- Tervisliku toitumise keskkonnad internetis
- Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

Õpilane:

- Teab ja tunneb levinumaid maitsetaimi, ürte ja vürtsisid
- Oskab koostada tervislikke magustoite, teab kuumutatud magustoitade paksendamise viise ja aineid
- Teab, kuidas valmistada ette liha, kala ja mereannid toiduks, kuumtöödelda, säilitada
- Oskab koostada lihtsa tasakaalustatud menüü tervislikuks toitumiseks ja toitainete saamiseks
- Oskab jaotada päevase toidu menüü toidukordadeks
- Oskab hinnata toiduainete toitainelist koostist
- Oskab kasutada tervislike toitumise keskkondi internetis

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

5. Kasutatav õppevara

Anu Pink, Kristi Paas (2011) „Kodundus 7.- 9. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri

Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Vaata lõimingutabelit

Käsitöö ja kodunduse ainekava 8. klass

1. Ajaline maht 2 tundi nädalas, 70 tundi kokku
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 7. klassi õppekava läbinud õpilased

Käsitöö.

Materjalid

Tekstiilkiudained. Tehiskiud, nende saamine ja omadused.

Õpilane:

- kirjeldab tehiskiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Mustri kangale kandmise viisid. Lilltikand, hääbetikand, muhutikand. Mähk- ja madalpiste.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kangatüki lilltikandi tegemiseks
- Kanda mustri kangale
- Teab madalpisted ja oskab tikkida mähkpistega hääbetikandis lilltikandimustreid
- Viimistleda praktilist tööd ja vormistada praktiline ese

Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Kantimise viisid, krookimine.

Õpilane oskab:

- Kantida ümaraid servi, krookida
- Praktiliseks tööks valida kantimist vajava riideeseme
- Jäljendada lõikeid, lõikeid paigutada kangale, arvestada vajalikku kanga kogust
- Õmmelda lihtsaid riideesemeid nõuetekohaselt
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Patentkude, nupud, palmikud. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane oskab:

- Kududa patenti, nuppe ja palmikuid

- Kasutades oma teadmisi kavandada praktilise kootud eseme patendis, nuppudega või palmikutega
- Viimistleda töö praktiliseks esemeks

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Fileeheegeldus. Heegeldustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Arvestada fileemustriks vajalikku ahelsilmuste rida
- Heegeldada fileetehnikas praktilise eseme
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda.

Kodundus

Teemad:

- Toitumise mõjutajad
- Küpsetamine
- Toidu ohutus ja säilitamine
- Tarbiakasvatus

Õpilane:

- Teab, mis diabeet, gluteeni-, laktoositalumatus, toiduallergia
- Teab toidluse liike
- Teab ülekaalulisuse probleeme ja ärahoidmist
- Teab toitumishäirete liike ja nende mõju tervisele
- Teab, kuidas võib inimese toitumist mõjutada meedia
- Teab, mis on „rämpstoit“, „toidulaadne toit“, GMO, ökotoit, funktsionaalne toit, toidu GI
- Teab küpsetamise temperatuure, vorminõusid
- Teab taigakomponente, kergitusaineid
- Teab erinevaid taigna liike ja nende küpsetamist
- Teab mikroorganismide olekust toidus, temperatuuri mõju bakteritele
- Teab toiduainete riknemise põhjusi
- Teab hügieeninõudeid
- Teab, kuidas säilitada toiduaineid
- Teab toiduhaigusi
- Teab, kuidas konserveerida toiduaineid
- On teadlik säästlikku tarbimist
- Teab mürgistusi toodetel

- Teab meedia mõjutused, internetist ostmise ohtusid
- Teab tarbija õigusi ja kohustusi
- Oskab analüüsida ja korraldada pere rahakasutust

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

5. Kasutatav õppevara

Anu Pink, Kristi Paas (2011) „Kodundus 7.- 9. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri

Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Vaata lõimingutabelit

Käsitöö ja kodunduse ainekava 9. klass

1. Ajaline maht 1 tund nädalas, 35 tundi kokku
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 8. klassi õppekava läbinud õpilased

Käsitöö

Materjalid Sünteetilised tekstiilkiudained

Õpilane teab:

- Sünteetilisi kiudaineid, nende saamist ja omadusi.

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Valgetikand, aplikatsioon ja vatitikand. Töö viimistlemine praktiliseks esemeks.

Õpilane oskab:

- Valida sobiva materjali valitud tikandi tegemiseks
- Kavandada valitud tikandiga praktilist eset
- Ette valmistada kangatüki valitud tikandi tegemiseks
- Viimistleda praktilist tööd ja vormistada tikand praktiliseks esemeks

Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Lapitehnika.

Õpilane oskab:

- Kavandada ja õmmelda lapitehnikas praktilise eseme.
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Pitsiline koemuster. Õhksilmus. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane oskab:

- Lugeda tingmärkidega mustriskeemi
- Kududa pitsilist koemustrit
- Kavandada pitsilise koemustriga praktiline eseme
- Viimistleda töö praktiliseks esemeks

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid.

Õpilane oskab:

- Kavandada praktilise töö õpitud heegeldamise viise kasutades.
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda.

Kodundus

Teemad:

- Eesti köök läbi erinevate ajastute
- Rahvusköök
- Etikett
- Korras kodu

Õpilane:

- Teab eestlaste toidust 19. – 20. sajandi lõpuni
- Teab eestlaste toitumisest nõukogude, taasiseseisvuse ajal
- Teab Eesti toitu tänapäeval
- Teab eri rahvaste toiduvalikut
- Teab, kuidas korraldada koosviibimisi
- Oskab koostada peolaua menüüd ja erinevaid toidulaudu
- Teab toiduga seonduvaid ameteid
- Teab mustuse liike ja puhastamise vahendeid ja tõhusaid viise.
- Oskab kujundada kodu arvestades funktsionaalsust, stiili, valgust
- Teab, kuidas hoolitseda toataimede eest

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

5. Kasutatav õppevara

Anu Pink, Kristi Paas (2011) „Kodundus 7. - 9. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri

Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Vaata lõimingutabelit